

Miniszteri előszó Magyarország Nemzeti Katonai Stratégiájához

A XXI. század második évtizedének kezdetén a kiszámíthatatlan globális folyamatok és az azokból fakadó biztonsági kihívások következtében a haderők, így a Magyar Honvédség szerepe felértékelődik. Az elmúlt két évtized alatt, számos átalakítást követően kialakult struktúra és a megörökölt haditechnika ugyanakkor csak korlátozott mértékben alkalmas a jövő szerteágazó és komplex kihívásainak kezelésére. A hagyományos és az új kihívásoknak is megfelelni képes haderő kialakítása és felkészítése jelentős időt és forrásokat vesz igénybe. A jövő háborúira nem lehet pusztán a jelenkori tapasztalatokra építve felkészülni, így különös jelentősége van annak, hogy időben felismerjük a változások irányait. A Nemzeti Katonai Stratégia célja, hogy napjaink konfliktusainak tapasztalatait és a várható kihívásokat figyelembe véve kijelölje azt az utat, amely közép- és hosszú távon meghatározza a magyar haderő alkalmazásának lehetőségeit, képességfejlesztésének irányait.

A Magyar Honvédség a megújulás útjára lépett. Ennek egyik fontos lépését jelenti az új Nemzeti Katonai Stratégia megalkotása. A stratégia a realitások figyelembevételével, ugyanakkor kellő ambícióval vázolja fel a haderő jövőképét. Tudatában vagyunk annak, hogy rendkívüli feladatot vállaltunk magunkra: mind morálisan, mind szakmailag új alapokra helyezzük honvédelmünket egy gazdasági válsággal terhelt időszak közepette. Az előttünk álló feladat egyszerre igényel kiérlelt víziót, stratégiai gondolkodást, elszántságot, kitartást és mindenekelőtt következetes végrehajtást.

Fel kell hagynunk azzal a korábban meghonosodott, kényelmes, ugyanakkor rendkívül veszélyes hozzáállással, amely szerint érdemi önerő nélkül, minimális saját képességekre támaszkodva, csupán a NATO és az Európai Unió tagországainak szolidaritásában bízva is meg lehet oldani a haza védelmét. Ezzel a Szövetség szellemiségétől is távol álló hozzáállással pusztán a Honvédség leépítésének keserves útját lehet tovább folytatni. Csak erős, magabiztos, önmagára joggal büszke haderővel tudunk hazánk, Európa és a NATO szolgálatára lenni. Az új Nemzeti Katonai Stratégia ezt a szemléletet tükrözi, és biztosít iránymutatást a Magyar Honvédség megújulásához. A valóságos helyzettel számot vető Nemzeti Katonai Stratégia híján könnyen utat téveszthetnénk számtalan buktatóval járó küldetésünk során. Bízom benne, hogy a stratégia tájékozási pontot tud nyújtani a téma iránt érdeklődést mutató honfitársaink számára is, tovább növelve a honvédelem ügyének társadalmi támogatottságát.

Dr. Hende Csaba
honvédelmi miniszter

Magyarország Nemzeti Katonai Stratégiája

I. Bevezető

1. A Nemzeti Katonai Stratégia (a továbbiakban: Stratégia) célja, hogy Magyarország Alaptörvényével, a védelmi szféra tevékenységét meghatározó jogszabályokkal, az Észak-atlanti Szerződés Szervezetének (a továbbiakban: NATO) Stratégiai Konceptiójával, valamint az Európai Biztonsági Stratégiával összhangban, továbbá a Nemzeti Biztonsági Stratégiában lefektetett elvek alapján kijelölje azokat a stratégiai szintű célkitűzéseket, irányokat, eszközöket és forrásokat, amelyek révén a Magyar Honvédség teljesítheti küldetését.
2. A Stratégia a Magyar Honvédség megújulásának egyik fontos eszköze; közép- és hosszú távú iránymutatást nyújt a Magyar Honvédség számára, meghatározva az ország védelmében és érdekeinek érvényesítésében betöltött szerepét. A stratégia ennek érdekében kijelöli a haderő alkalmazásának és fenntartásának fő elveit, fejlesztésének irányait, meghatározza azokat a célokat és eszközöket, amelyek révén a Magyar Honvédség korszerű, rugalmasan és hatékonyan alkalmazható képességekkel, kiegyensúlyozott struktúrával rendelkező haderővé válik.
3. A rendelkezésre álló költségvetési erőforrások meghatározzák a Stratégia végrehajtását; ezek korlátozottsága azonban egyúttal elősegíti a hatékonyságra törekvő új szemléletmód meghonosodását. A stratégia következetes végrehajtása esélyt nyújt arra, hogy a Magyar Honvédség képességcsökkenésének megállítását követően egy megújult, az erőforrásaival hatékonyan gazdálkodó, szilárd alapokon nyugvó, fenntartható fejlődési pályán álló, jól szervezett haderő jöjjön létre, amely a számára biztosított költségvetési erőforrások növekedésével fokozatosan válik korszerűvé.
4. A Stratégia hozzá kíván járulni ahhoz, hogy élő kapcsolat legyen az önkéntes haderő és a magyar társadalom között, és elismertsége növekedjen a nemzet szemében. E kapcsolat megerősítésének fontos része a jól működő önkéntes tartalékos rendszer.

II. Alapvetések

5. A globális biztonsági környezetben zajló, rendkívüli dinamikájú és méretű változások kiszámíthatatlanságot okoznak. Európában és szomszédságában a 21. század elején is előfordulhat, hogy a katonai erő kap elsődleges szerepet egy regionális konfliktusban. Mindez továbbra is szükségessé teszi a hiteles katonai erő fenntartását.
6. Globalizált világunkban a modern technológia alkalmazása és az erősödő gazdasági kapcsolatok következtében az egyes államok és térségek növekvő mértékben függenek egymástól, s biztonságuk egyre kevésbé választható el egymástól. A biztonság külső és belső tényezői összekapcsolódnak, a bekövetkező válságok növekvő mértékben befolyásolják a nemzetközi stabilitást. Az akár jelentős távolságban lévő térségekben kialakuló válságok közvetlen vagy közvetett módon egyaránt hatással lehetnek Magyarország biztonságára.

7. A transzatlanti térség biztonsága oszthatatlan. Magyarország biztonságának és stabilitásának sarokköve a szilárd transzatlanti kapcsolat és az európai integráció. Alapvető érdekünk a tartós és kiegyensúlyozott transzatlanti kapcsolat fenntartása, amelynek előfeltétele az európai védelmi képességek megerősítése.
8. Magyarország elkötelezett a nemzetközi béke és biztonság megőrzése iránt. A válságok megelőzését és a konfliktusok kezelését szolgáló nemzetközi mechanizmusok erősítése alapvető fontosságú Magyarország biztonsága szempontjából is. Ezért Magyarország tevékeny szerepet kíván betölteni a nemzetközi biztonsági felépítmény részét képező globális és regionális szervezetekben.
9. Magyarország egyetlen államot sem tekint ellenségének, vitás kérdéseit az Egyesült Nemzetek Szervezete (a továbbiakban: ENSZ) Alapokmányának elveivel és a nemzetközi jog normáival összhangban, békés eszközökkel kívánja rendezni.
10. Ellene irányuló agresszió esetén – összhangban az ENSZ Alapokmányának 51. cikkében foglaltakkal – Magyarország minden szükséges lépést megtesz függetlenségének, területének, légerének, lakosságának és anyagi javainak védelme érdekében.
11. A honvédelem nemzeti ügy, amelynek két alappilléret a nemzeti önerő és a szövetségi együttműködés alkotják. Ahhoz, hogy a Magyar Honvédség eleget tudjon tenni alkotmányos, valamint hazánk NATO-szövetségi és európai uniós (a továbbiakban: EU) tagságából fakadó kötelezettségeinek, elengedhetetlen a nemzeti önerő fejlesztése.
12. A biztonság összetett, és elemei szorosan összefüggnek egymással, ezért a honvédelem ügyét nem lehet a biztonság más területeitől elválasztva, önmagában értelmezni. A biztonsági kihívások kezelése túlnyúlik az egyes szakminisztériumok hatáskörén, ezért összehangolt kormányzati együttműködést kíván meg.
13. A Magyar Honvédség Magyarország szuverenitása és területi integritása szavatolásának alapvető letéteményese. A Magyar Honvédség meghatározó szerepet játszik Magyarország szabadságának, alkotmányos rendjének és biztonságának külső katonai veszélyekkel szembeni védelmében. A nemzetközi szerepvállalásokban nyújtott teljesítménye és elismertsége jelentős hatással van Magyarország nemzetközi tekintélyére és befolyására, hozzájárulva ezzel az ország érdekérvényesítő képességének növeléséhez.
14. A Magyar Honvédségnek rendelkeznie kell az ország fegyveres védelméhez szükséges képességek alapjaival, hogy a biztonsági környezet romlása esetén lehetőség legyen ezek célirányos fejlesztésére. A nemzeti önerőt Magyarország NATO-vállalásait is figyelembe véve, tervszerűen és fokozatosan kell fejleszteni.
15. A Magyar Honvédség olyan műveletekben vesz részt, amelyek hozzájárulnak Magyarország és szövetségi biztonságának erősítéséhez. A magyar katonai erő határon túli alkalmazására a megfelelő nemzetközi jogi felhatalmazást követő közjogi döntés alapján, nemzetközi szervezetek keretei között vagy alkalmi koalícióban, a közös értékek és érdekek mentén kerül sor.
16. A hivatásos és szerződéses állományon alapuló, korszerű haderőnek szerves része az önkéntes tartalékos rendszer. Ennek keretében valósul meg a haza védelmében tevékeny részt vállalni kívánó honfitársaink kiképzése, békeidőben és különleges jog-

rendben történő alkalmazása. Rendkívüli állapot idején és megelőző védelmi helyzetben, amennyiben az Országgyűlés a hadkötelezettségen alapuló katonai szolgálat bevezetéséről határoz, a jogszabályban rögzítetteknek megfelelően a magyarországi lakhellyel rendelkező, nagykorú, magyar állampolgárságú férfiak katonai szolgálata is támaszkodik a Magyar Honvédség.

17. A Magyar Honvédség társadalmi elismertsége alapvető jelentőségű feladatainak sikeres ellátása szempontjából. A felnövekvő nemzedék honvédelmi nevelésének és a katonai értékekkel történő megismertetésének fontos szerepe van a honvédség tekintélyének és közmegebecsülésének növelésében.

III. Működési környezet

18. A biztonság nem katonai vetületeinek egyre inkább megnő a fontossága, ez ugyanakkor nem jár együtt a katonai tényezők szerepének csökkenésével. A Magyar Honvédség feladatainak sikeres végrehajtását döntően befolyásolják azok a körülmények, amelyek között küldetését végre kell hajtania. Csak a biztonsági környezetből fakadó kihívások, Magyarország szövetségi tagságából és a ratifikált nemzetközi egyezményekből eredeztethető jogok és kötelezettségek, a haderő várható alkalmazásának jellemzői, valamint a rendelkezésre álló anyagi és humán erőforrások figyelembevételével lehet a szükséges képességeket meghatározni.

A. Biztonsági környezet

19. Magyarország biztonsági környezetét egyszerre jellemzik térségünk és benne az ország stabilitását erősítő és gyengítő folyamatok. A Magyarország közvetlen környezetében megfigyelhető tendenciák a stabilitás irányába mutatnak, ugyanakkor a korábban válságok sújtotta területek biztonsági helyzete továbbra is törékeny. A globális folyamatok hosszú távon nehezen kiszámítható biztonsági környezetet valószínűsítene, ami a legrosszabb esetben akár megállíthatja vagy vissza is fordíthatja a térségünkben jelenleg tapasztalható pozitív irányú változásokat. Az új típusú, globális méretekben jelentkező kihívások szerepe várhatóan jelentősen felértékelődik közép- és hosszú távon.

A biztonságot és stabilitást erősítő folyamatok

20. Magyarország közvetlen környezetének biztonsági helyzete alapvetően stabil, a régió legtöbb országa a számunkra is meghatározó integrációs szervezetek tagjává vált vagy azzá kíván válni.
21. A Magyarország, illetve szövetségesei ellen irányuló, hagyományos fegyverekkel végrehajtott támadás veszélye jelenleg elenyésző mértékű, és a jelenlegi folyamatok középtávon is ezt valószínűsítik. Egy nem hagyományos eszközökkel végrehajtott, céljait tekintve korlátozott támadás valószínűsége is igen alacsony, ugyanakkor teljes mértékben nem zárható ki.

22. A Lisszabonban elfogadott stratégiai koncepciójával a NATO újabb jelentős lépést tett afelé, hogy képes legyen sikeresen reagálni a 21. század kihívásaira. A Stratégiai Koncepció kijelöli azokat az irányokat, amelyekkel a Szövetség – a megváltozott biztonsági környezethez igazodva – képes betölteni az Észak-atlanti Szerződésben (Washingtoni Szerződés) rögzített szerepét és biztosítani tagországainak védelmét.
23. Az EU Közös Biztonság- és Védelempolitikája (a továbbiakban: KBVP) területén új struktúrák, mechanizmusok jöttek létre, amelyek tovább növelhetik az EU biztonságpolitikai szerepét.

A biztonság és stabilitás ellen ható folyamatok

24. A korábbi évtizedek regionális konfliktusainak következményeként régióink közvetlen környezetének stabilitása helyenként továbbra is törekeny, tágabb szomszédságában pedig továbbra is fennáll a hagyományos konfliktusok lehetősége, sőt ez egyes régiókban akár nőhet is, amelynek hatása közvetve Magyarországot is érintheti.
25. A vegyi, biológiai, radiológiai és nukleáris tömegpusztító fegyverek és hordozóeszközök terjedése – beleértve az előállításukhoz szükséges kettős felhasználású termékeket és ismeretanyagot – továbbra is kiszámíthatatlan veszélyforrást jelent a nemzetközi békére és biztonságra. Veszélyként jelentkezik az ellenséges szándékú állami és nem állami szereplők ilyen fegyverekhez történő hozzáférése. A csúcstechnológiához történő hozzáférés egyszerűbbé válása növelheti az ellenséges szándékú állami és nem állami szereplők támadó képességeit.
26. A globális törekvésekkel bíró nemzetközi terrorista szervezetek aktivitása csökkent a nyugati világban, ugyanakkor a terrorizmus továbbra is korunk jelentős globális fenyegetése marad, mivel a megjelenését és megerősödését eredményező, elsősorban társadalmi okokat nem sikerült felszámolni. A terrorizmus így továbbra is veszélyt jelent a transzatlanti közösség, valamint közvetve Magyarország biztonságára és értékrendjére.
27. Globális léptékű hatalmi átrendeződés figyelhető meg: egyre nagyobb gazdasági és politikai befolyásra tesznek szert a feltörekvő hatalmak. Ez a folyamat nem jár együtt a transzatlanti térségre nézve katonai kihívással, ugyanakkor a feltörekvő hatalmak katonai költségvetéseinek folyamatos emelkedése közép- és hosszú távon feszültségek forrásává válhat.
28. A világban bekövetkező, elsősorban gazdasági és demográfiai változások egyes Európán kívüli térségek felértékelődéséhez, ezzel Európa relatív súlyvesztéséhez vezetnek. Ez erősíti a jelenlegi biztonsági struktúrák felülvizsgálatának igényét.
29. A pénzügyi és gazdasági világválság csökkentheti az EU kohézióját. Az európai államok védelemre fordított kiadásainak jelentős csökkenése ugyanakkor a transzatlanti kapcsolatokra lehet negatív hatással.
30. A globalizáció kihívásaihoz nehezen alkalmazkodó vagy alkalmazkodni képtelen államok, illetve térségek stabilitása törekeny, az ottani folyamatok kiszámíthatatlan irányt vehetnek. Ez erősítheti a nemzetközi terrorizmus bázisát, valamint a tömeges migráció által keltett veszélyek forrása lehet. Az anarchiába süllyedt, működéské-

telenné vált államok fenyegetést jelenthetnek az adott régió stabilitására, továbbá menedéket és kiképző terepet nyújthatnak a globális törekvésekkel bíró terrorista csoportok számára.

31. A perifériára szorult államokat érintő gazdasági, társadalmi és demográfiai problémák várható éleződése erősítheti a szélsőségesek helyzetét és a Nyugat-ellenes hangulatot.
32. Az egyes térségek biztonságát és stabilitását továbbra is elsősorban az egyes államok politikája határozza meg, ugyanakkor folyamatosan nő a nem állami szereplőknek a biztonsági környezet megformálásában játszott szerepe. Biztonságunkat így növekvő mértékben befolyásolják a nemzetközi biztonsági struktúrákon kívüli, a politika által közvetlenül nem ellenőrzött szereplők.
33. Új kihívást és potenciális veszélyforrást jelent a globális közjavak – a nyílt tenger, a nemzetközi légtér, a világűr és a kibertér – hozzáférhetősége, használata. Ezek közül kiemelkedik a számítógépes hálózatok elleni támadások növekvő száma és károkozási potenciálja. A kiberfenyegetésnek a hagyományos fenyegetésektől eltérő jellemzői szükségessé teszik a háborúval kapcsolatos fogalmaink átfogó felülvizsgálatát és adott esetben módosítását.
34. Az információs társadalom kialakulásának hatása a nemzeti és nemzetközi biztonság valamennyi területén érezhető. A folyamat számos pozitív hatása mellett jelentősek e fejlődés negatív vonatkozásai is. Az egyes állami és nem állami szereplők által alkalmazott modern infokommunikációs eszközök biztonsági kockázat előidézéséhez járulhatnak hozzá.
35. Egyre súlyosabb problémát jelent az energiabiztonság kérdése. Növekszik az importfüggő fogyasztók száma és a szállítási útvonalak sebezhetősége. Régiókra különösen is jellemző az energiaforrások beszerzésének nem megfelelő diverzifikáltsága. A globális éghajlat- és környezetváltozás, a környezetszennyezés, a szélsőségesebbé váló időjárás hatásai, a nyersanyag- és természeti erőforrások kimerülése, az egészséges ivóvízhez jutás és a világban egyre súlyosabb formában jelentkező élelmezési gondok várhatóan a konfliktusok fő forrásai, illetve erősítő tényezői lesznek. Számolni kell azzal, hogy növekedhet a természeti és ipari katasztrófák száma és súlyossága.

B. A Szövetségi tagság és a nemzetközi egyezmények

36. Magyarország NATO-tagsága kollektív felelősséget és feladatokat, egyszersmind a kollektív fellépés lehetőségét is jelenti. A kollektív védelmi feladatokhoz és a nemzetközi műveletekhez történő hozzájárulás és az ezekhez szükséges képességek fenntartásában és fejlesztésében való részvétel, valamint a partnerségi kapcsolatok erősítése képezik az alapvető szövetséges feladatokat.
37. A NATO-keretek között a Washingtoni Szerződés 5. cikke alapján megvalósuló kollektív védelem – mind az ország, mind szövetségesei védelme – Magyarország biztonságának egyik alappillére. További feladatokat jelentenek az EU Lisszaboni Szerződés kölcsönös segítségnyújtási, valamint szolidaritási klauzuláinak katonai feladatai.

38. A nemzetközi műveletekben való részvétel sokrétű feladatot jelent, melyekhez – akár stratégiai távolságokban is – hozzá kell tudnunk járulni. Magyarország erre vonatkozó ambíciószintje alapján egy időben ezer főt kész és képes állomásoztatni nemzetközi műveletekben.
39. Tevékenyen részt kell vennünk a nemzetközi fegyverzetellenőrzési, valamint más bizalom- és biztonságerősítő tevékenységekben. Hozzá kell járulnunk a hagyományos és tömegpusztító fegyverek, valamint hordozóeszközök elterjedésének megakadályozásához.

C. A haderő várható alkalmazásának jellemzői

40. A haderő bevetésére a lehetséges alkalmazás teljes spektrumában sor kerülhet az alacsony intenzitású műveletektől kezdve a magas intenzitású műveletekig. Annak ellenére, hogy a Magyar Honvédség napjainkban alacsony intenzitású nemzetközi műveletekben vesz részt, középtávon képesnek kell lennie a magas intenzitású műveletek végrehajtására is.
41. A Magyar Honvédség alkalmazására jellemzően válságkezelő műveletekben kerül sor, sok esetben Magyarországtól jelentős távolságra, szélsőséges természeti és éghajlati viszonyok között, nehezen megközelíthető terepen, ahol csupán korlátozott mértékben vagy egyáltalán nem áll rendelkezésre befogadó nemzeti támogatás. A válságok kezelése során a hálózatalapú hadviselés, a hírszerzés és a felderítés, a precíziós fegyverek és modern technikai eszközök, a civil–katonai együttműködés, a pszichológiai hadviselés, valamint a különleges rendeltetésű erők széles körű alkalmazása szükséges. A válságkezelésre általában olyan, az alapfeladatát ellátni képtelen, gyenge államokban kerül sor, ahol irreguláris, félkatonai szervezetekkel, felkelőkkel, fegyveres csoportokkal, nemzetközi zsoldos és terrorista csoportokkal szemben kell a biztonságot megteremteni és fenntartani.
42. A tömeghadseregek helyét a kis létszámú, rugalmasan alkalmazható, jól képzett katonákból álló haderők vették át. Széles frontvonalak helyett sok esetben lakott és beépített területeken, a civil lakosság és a polgári infrastruktúra környezetében, nehezen azonosítható ellenséggel szemben kell felvenni a küzdelmet.
43. Egyre többször válhat szükségessé a nemzetközi közösség humanitárius célú beavatkozása és segítségnyújtása katonai erő alkalmazásával. A válságok kizárólag katonai erővel nem kezelhetők, kezelésük összetett civil és katonai erőfeszítést, együttműködést igényel, különös tekintettel az azonos műveleti területen működő katonai és polgári szakemberek egymásra utaltságára. A katonai és a civil erőfeszítések nem választhatóak el élesen egymástól. A műveleti területen nem csupán állami, hanem számos nem állami szereplő is meghatározó módon van jelen.
44. Szövetségeseinkkel együtt meglévő technológiai fölényünket kihasználva a fegyveres erők közötti közvetlen fizikai érintkezést többnyire meg fogja előzni területen kívülről, emberi részvétel nélküli eszközökkel végrehajtott csapásmérés a várható ellenállás megtörése érdekében.

45. A haderő szárazföldi műveleteire van szükség ahhoz, hogy közvetlen érintkezésbe kerüljön a többnyire nem regulárisan szerveződő szemben álló féllel, annak civil környezetével, valamint a válságkezelésben részt vevő más szereplőkkel a kívánt politikai célok elérésének támogatásához.
46. A politikai célok katonai eszközökkel történő támogatása megkívánja a katonai tevékenységek különböző, esetenként valamennyi formájának alkalmazását. A katonáknak minden esetben az említett sokszereplős térben kell a kívánt politikai célok eléréséhez hozzájárulniuk.
47. A nemzetközi műveleti részvétel során a haderőnek nem csupán az újjáépítéshez szükséges biztonsági körülmények megteremtése és a fegyveres ellenállók tevékenységének visszaszorítása a feladata, hanem szükség szerint szerepet vállal az újjáépítésben is a stabilitás megteremtéséig. Amennyiben a civil kormányzati és nem kormányzati szervezetek is a műveleti területen tevékenykednek, a siker elengedhetetlen feltétele a velük történő szoros együttműködés az átfogó megközelítés jegyében.
48. A katonai erő alkalmazására jellemzően eltérő kultúrájú, megosztott társadalommal, visszamaradott infrastruktúrával és államszervezettel rendelkező országokban kerül sor. Kiemelt jelentőségű az alkalmazott erő megfelelő felkészítése, kiképzése a várható viszonyokra. A katonák felkészítése során különös figyelmet kell fordítani az adott térség kulturális és politikai viszonyainak megismertetésére.
49. A globális biztonsági környezetben zajló változások következtében felértékelődik a hírszerzés és az elhárítás szerepe. A műveleti területre jellemző összetett kihívások, valamint a gyakran változó biztonsági helyzet szintén megnöveli a pontos és időbeni információk és értékelések iránti igényt.
50. Az elmúlt évtizedre jellemző fokozott műveleti tempó, valamint műveleti igénybevétel várhatóan csökkenni fog, ugyanakkor továbbra is számottevő marad. A műveleti részvétel gyors döntéseket követel meg a döntéshozók részéről.
51. A tömegtájékoztatás és a világháló gyors hírközlő képessége miatt egyre csökken a döntéshozatali idő és mozgástér: a közhangulat nyomásának engedve sokszor alapos előkészítés nélkül kénytelenek egyes kormányok dönteni a humanitárius célú katonai beavatkozásokról, illetve azok befejezéséről. Mivel a társadalom igen magas morális követelményrendszert támaszt a műveletek végrehajtásának módját illetően, a katonai erővel szemben elvárás, hogy feladatát nagy pontossággal, a lehető legkevesebb civil áldozattal és a lehető legalacsonyabb saját veszteséggel lássa el. A médián keresztül a műveleti tevékenység közvetlenül és szinte azonnal stratégiai, politikai jelentőségűvé válhat. Ebből fakadóan a csapatok parancsnokainak, valamint az egyes katonáknak is fokozott körültekintéssel kell eljárniuk a műveleti tevékenységük során.
52. A nem fegyverrel elkövetett, halálos áldozatot közvetlenül nem követelő, de hatalmas anyagi károkat és káoszt előidézni képes újfajta, aszimmetrikus kihívások miatt bővült a háború és a támadás fogalmainak jelentése. A károkozás mértékétől függetlenül egy nem fegyveres támadás – megítélését tekintve – akár egy fegyveres támadással is egyenértékű lehet. Ilyen fenyegetést jelent elsősorban a kibber hadviselés,

amely anyagi kár okozásában és a közrend megzavarásában potenciálját tekintve egyre kevésbé marad el a hagyományos fegyverektől.

53. A technológiai fejlődéssel új képességek, fegyverrendszerek jelennek meg, illetve válnak elérhetővé, melyek átalakítják a hadviselés korábban ismert kereteit és jellegét.

D. Erőforrások

54. A 2008-tól kialakult kedvezőtlen világgazdasági környezet nemzetgazdaságra, azon keresztül a központi költségvetésre gyakorolt hatása a honvédelmi tárca tekintetében is jelentősen csökkentette a rendelkezésre álló költségvetési erőforrásokat. Különösen nagy kihívást jelent ez a negatív tendencia annak tükrében, hogy a honvédelmi feladatok az azt megelőző időszakban is alulfinanszírozottak voltak.
55. A negatív folyamatok megállítása és megfordítása érdekében Magyarország Kormányának határozatban kötelezte el magát arra, hogy a Honvédelmi Minisztérium költségvetése a 2013–2015-ös költségvetési évekre vonatkozóan legalább a 2012. évi tervezett költségvetési támogatásának nominálértékén kerül biztosításra, a 2016-os költségvetési évtől kezdődően pedig a GDP-részarány évi legalább 0,1 százalékpontos növelésével a támogatási főösszeg 2022-re – az európai NATO-tagállamok átlagát közelítve – eléri a GDP 1,39%-át.
56. A Stratégiában foglaltak és különösen egy fenntartható haderő kialakítására irányuló célkitűzés megvalósítása érdekében törekedni kell arra, hogy a védelmi költségvetésben már középtávon megvalósuljon a személyi juttatások, a működési és a fejlesztési kiadások 40–30–30%-os aránya.
57. A Magyar Honvédség működése szempontjából az anyagi erőforrásokon túlmenően kritikus jelentőséggel bír, hogy milyen humán erőforrás áll a rendelkezésére. A sajátos közszolgálatot teljesítő, felkészült, motivált és elkötelezett katona a Magyar Honvédség legnagyobb értéke. Megtartását, megfelelő utánpótlását a tárca humánstratégiájában megfogalmazott célkitűzések megvalósítása, a humán alrendszer tervszerű működtetése biztosítja.
58. Korunk összetett katonai kihívásaira csak olyan haderő képes sikeres választ adni, amelynek állománya magas színvonalú képzésben és kiképzésben részesült, megfelelő fizikai és pszichikai állóképességgel rendelkezik, képes nemzetközi környezetben történő magas színvonalú munkavégzésre, valamint feladatai végrehajtását illetően motivált és elkötelezett. Ehhez a feladatok sikeres végrehajtására felkészítő, a kor követelményeinek megfelelő – közép- és felsőfokú – képzésekre, tanfolyamokra, kiképzésekre, gyakorlatokra, valamint a vezetők kiválasztása érdekében megfelelő kiválasztási rendszerre van szükség. Az átalakuló, vezetői képesség központú tisztképzésnek és az ehhez igazodó altisztképzésnek meg kell teremteniük a közszolgálati pályák közötti átjárhatóság feltételeit.
59. Magyarország NATO- és EU-tagságának köszönhetően a Magyar Honvédség állományában egyre inkább növekszik azok száma, akik számottevő nemzetközi tapasztalattal rendelkeznek. A Magyar Honvédség korszerűsítése során alapvető fontossággal bír a nemzetközi környezetben megszerzett tudás és tapasztalat hasznosítása.

60. Az önkéntes tartalékos rendszer kiépítésével hozzájárulunk a Magyar Honvédség katonai képességeinek növeléséhez és a hazafiság eszméjének erősítéséhez. A tartalékos rendszernek képesnek kell lennie a munkaerőpiacról szakképzett, elhivatottsággal rendelkező, motivált, a hazáért tenni akaró honfitársaink megszólítására és a Magyar Honvédség önkéntes tartalékos állományában történő megtartására.

IV. A Magyar Honvédség feladatai

61. A Magyar Honvédség alapfeladata – önállóan vagy szövetségi keretek között – Magyarország függetlenségének, területének, légtérének, lakosságának és anyagi javainak külső támadással szembeni fegyveres védelme. Ehhez szükség van a Magyarországot közvetlenül és közvetve érintő katonai fenyegetések érzékelésére, a megfelelő visszatartó képesség kialakítására és szükség esetén a katonai fenyegetések kivédésére.
62. Alapfeladatának ellátásával összefüggésben fontos feladat a szövetséges országok erői részére történő befogadó nemzeti támogatás megszervezése és biztosítása. A Magyar Honvédség további fontos feladata a polgári légi járművek fegyverként történő alkalmazásának megakadályozása.
63. Magyarország ENSZ-, NATO-, EU-, valamint az Európai Biztonsági és Együttműködési Szervezeti (a továbbiakban: EBESZ) tagságával járó felelősége a szövetséges és egyéb nemzetközi kötelezettségek – különösen a kollektív védelmi, válságkezelési, humanitárius, valamint bizalom- és biztonságerősítő feladatok – teljesítése, amelyben döntő szerep hárul a Magyar Honvédségre. A nemzetközi kötelezettségek teljesítése hozzájárul a nemzetközi béke és biztonság – és ezáltal Magyarország biztonságának – erősítéséhez, és egyben növeli az ország nemzetközi tekintélyét.
64. A Magyar Honvédség közreműködik a természeti és ipari katasztrófák elhárításában, következményeinek felszámolásában, a humanitárius válságok kezelésében, valamint szükség esetén részt vesz a polgári hatóságok támogatásában. Ellát tűzszereszeti, valamint egyéb katonai szakértelmet és speciális eszközöket igénylő feladatokat, továbbá biztosítja egyes kijelölt kritikus infrastruktúra létesítmények őrzését és védelmét.
65. A Magyar Honvédség mindezen felül biztosítja a nemzetközi katonai kapcsolatok fenntartását, a Szent Korona őrzését és védelmét, részt vesz az állami protokolláris – köztük a Sándor-palotával kapcsolatos – feladatok ellátásában, közreműködik a katonai hagyományőrzésben, valamint az állami céltartalékolás és közfoglalkoztatás feladatainak végrehajtásában.
66. A Magyar Honvédség feladatai ellátása érdekében háborús, válságkezelő, valamint békeidőszaki tevékenységek végrehajtására készül fel.

V. Képességek

67. A Magyar Honvédségnek a kor követelményeinek megfelelő, szemléletében és haditechnikáját tekintve is megújult, jól szervezett, a nemzeti hagyományokat tiszteltben tartó és ápoló, önállóan és szövetségi keretek között is hatékonyan alkalmazható, képességeit tartalékos rendszerrel megerősítő, fenntartható haderővé kell

válnia. Hazai és nemzetközi feladatai végrehajtása érdekében egyaránt rendelkeznie kell olyan korszerűen felszerelt és kiképzett, művelti és harci tapasztalatokkal rendelkező állománnyal, továbbá rugalmas, hatékonyan alkalmazható, telepíthető és fenntartható képességekkel, amelyek lehetővé teszik az ország területének és szuverenitásának védelmét, továbbá a NATO keretei között folytatott kollektív védelemhez, valamint a NATO, az EU, az ENSZ, az EBESZ és egyéb két- vagy többoldalú szerződések alapján végrehajtott műveletekhez történő érdemi hozzájárulást.

A. A képességfejlesztés alapvető szempontjai

68. A Magyar Honvédség fejlesztésének irányait és működési elveit az Alaptörvényben meghatározott, valamint a nemzetközi kötelezettségvállalásokból fakadó feladatok végrehajtása érdekében, a működési környezet figyelembevételével, szövetségesekkel összehangolva szükséges meghatározni.
69. A Magyar Honvédségnek olyan képességalapú haderővé kell válnia, mely hatékonyan képes együttműködni a szövetségesekkel, és amelynek szervezetében megtalálható az ország fegyveres védelméhez szükséges valamennyi hadrendi elem és képesség legalább alapképesség szinten.
70. A biztonsági környezet esetleges romlásával, szövetségi tagságunk figyelembevételével képesnek kell lenni az ország fegyveres védelméhez szükséges alapképességeknek a nemzetgazdaságból biztosított források igénybevételével történő fejlesztésére.
71. A Magyar Honvédség képességfejlesztését a tárca Védelmi Tervező Rendszerének keretében, a NATO tervezési ciklusának és az EU képességfejlesztési folyamatának figyelembevételével kell tervezni és megvalósítani.

B. Képességfejlesztési irányelvek

72. A közép- és hosszú távú képességfejlesztés eredményeként a rendelkezésre álló források figyelembevételével olyan haderőt kell kialakítani, amely:
 - a.) a NATO kollektív védelmi rendszerének keretében alkalmas az országvédelemre, és képes – az agresszió mértékétől függően – az ország fegyveres védelmére a szövetséges erők beérkezéséig;
 - b.) képes a szövetséges erők befogadó nemzeti támogatása katonai feladatainak ellátására;
 - c.) Magyarország vállalásainak megfelelően hozzájárul a Szövetség kollektív védelméhez;
 - d.) hozzájárul az EU válságkezelési művelti és képességfejlesztési tevékenységéhez a KBVP keretein belül;
 - e.) képes részt venni a műveletek teljes spektrumában az alacsony intenzitású stabilizációs műveletektől a magas intenzitású harci műveletekig;
 - f.) a katasztrófavédelemhez kötődő képességek fenntartásával és fejlesztésével képes részt venni természeti és ipari katasztrófák elhárításában, valamint azok következményeinek felszámolásában;

- g.) képes együttműködni a műveletekben érintett polgári hatóságokkal, civil szervezetekkel, kormányzati és nem kormányzati szervezetekkel, nemzetközi szervezetekkel hazai és nemzetközi környezetben egyaránt;
 - h.) aktívan részt vesz a NATO transzformációs tevékenységében és adaptálja annak eredményeit;
 - i.) a megszerzett tapasztalatokat feldolgozza, megosztja és felhasználja a felkészítés, a kiképzés és az alkalmazás során.
73. A kihívások sikeres kezelése érdekében a haderő legfontosabb tulajdonságainak a gyors reagálásnak, a rugalmasságnak, a túlélőképességnek és az interoperabilitásnak kell lennie. Mind a kollektív védelmi kötelezettségek, mind pedig a nemzetközi műveleti szerepvállalások sikeres végrehajtása érdekében erősíteni kell a Magyar Honvédség alkalmazhatóságát – telepíthetőségét és fenntarthatóságát – a műveletek teljes spektrumában.
74. Az ország fegyveres védelme megkívánja, hogy a korábbi átszervezések során leépített, de a feladat ellátása szempontjából kritikus jelentőséggel bíró fegyvernemek alapjaival a Magyar Honvédség rendelkezzen.
75. A Magyar Honvédség szárazföldi és légi haderőnemeket, ezen belül harcoló, harci támogató és harci-kiszolgáló támogató erőket, valamint egyéb szaktevékenységet folytató szervezeteket tart fenn. A képességeket és szervezeteket összhaderőnemi keretek között kell működtetni annak érdekében, hogy a Magyar Honvédség összhaderőnemi szinten is képes legyen műveleteket végrehajtani önállóan és a szövetséges erőkkel együttműködve.
76. A Magyar Honvédség szerves része az önkéntes tartalékos rendszer, mely békeidőben a jogszabályban meghatározott feladatok tekintetében tehermentesíti és kiegészíti a haderő aktív komponensét.
77. A válságok előrejelzésében, a katonai műveletekhez szükséges információk megszerzésében, elemzésében és értékelésében, valamint a válságkörzetekben szolgálatot teljesítő katonák biztonsága érdekében fokozottan szükség van a Katonai Nemzetbiztonsági Szolgálat hatékony tevékenységére. Feladata teljesítése során a Szolgálatnak képesnek kell lennie az együttműködésre a Honvédelmi Minisztérium és a Magyar Honvédség szerveivel, a hazai társszolgálatokkal, a NATO és az EU hírszerző és elhárító elemeivel, valamint a kölcsönösségi elv alapján a külföldi nemzetbiztonsági szolgálatokkal.
78. A nemzetbiztonsági tevékenység során hangsúlyt kell helyezni az információszerző és -értékelő eszközök és módszerek fejlesztésére, új, innovatív eljárások alkalmazására, valamint a legfrissebb kutatási eredményeknek és tapasztalatoknak a hírszerző és elhárító munkában történő hasznosítására.
79. Tovább kell erősíteni az előrejelzés nélkül, váratlanul bekövetkező eseményekre történő nemzeti azonnali és gyorsreagálás képességét. Szövetségi szinten ennek fontos eszközeit jelentik a NATO Reagáló Erő, valamint az EU harccsoportjai.
80. A Magyar Honvédség hatékony működésének nélkülözhetetlen feltétele a stabil, ugyanakkor rugalmasan alkalmazkodó szervezet és operatív vezetés, az egységek, alegységek önálló tevékenységének képessége és a szervezeti elemek integrálhatósága, modularitása.

81. A Magyar Honvédségnek képesnek kell lennie a műveletek teljes spektrumában történő részvételre. Ennek részeként tudnia kell együttműködni és kapcsolatot tartani a nemzetközi kormányzati és nem kormányzati szervezetekkel, valamint a helyi hatóságokkal és lakossággal. Rendelkeznie kell a műveleti területen folyó kiképzési és mentorálási feladatok végzéséhez szükséges képességekkel.
82. A Magyar Honvédség egyik célja a hálózatalapú hadviselés feltételeinek megteremtése. Ennek részeként erősíteni kell a Magyar Honvédség kibervédelmét, amihez koncepcionálisan megalapozott rendszabályok kidolgozása, modern eszközök beszerzése, valamint az állomány megfelelő felkészítése és kiképzése szükséges.
83. A tömegtájékoztató közvéleményt formáló szerepének növekedése szükségessé teszi a Magyar Honvédség kommunikációs képességeinek fejlesztését.

C. Végrehajtási irányelvek

84. A Magyar Honvédség fejlesztése melletti szilárd politikai elkötelezettséggel csak középtávon jár együtt a rendelkezésre álló anyagi erőforrások növekedése. Az ebből fakadó nehézségek feloldása érdekében kiemelt jelentőséggel bír a hatékonyság növelése. Ennek részeként szükség van a prioritások pontos meghatározására, a szervezetek közötti szoros együttműködésre, bürokráciamentes működésre, feladat alapon történő tervezésre, következetes, ugyanakkor kellően rugalmas végrehajtásra, az új iránti fogékonyságra és innovatív megközelítésre.
85. A korlátozott anyagi erőforrások csak fokozatos előrehaladást tesznek lehetővé képességfejlesztési céljaink megvalósításában. A forráshiányos környezet megköveteli, hogy a fejlesztések terv szerint ütemezetten, egymáshoz képest rangsorolva valósuljanak meg.
86. Szükséges a rendelkezésre álló humánerőforrás hatékony alkalmazása, a személyi állományban rejlő lehetőségek céltudatos kiaknázása, a rendfokozati és állományarányok korrigálása, a katonai struktúra racionalizálása, a hivatali működéshez szükséges szervezeti felépítés, valamint a haditechnikai és egyéb beszerzések további ésszerűsítése, a meglévő hadfelszerelések hadrafoghatóságának megőrzése és a többnemzeti együttműködésben rejlő lehetőségek kiaknázása.
87. A hadfelszerelésre vonatkozó fejlesztéseket a rendelkezésre álló erőforrások függvényében, azok célirányos felhasználásával kell tervezni. A képességfejlesztésben fokozottan kell támaszkodni a NATO-s, EU-s, regionális, valamint kétoldalú programokra. Kiemelt figyelmet kell fordítani a nemzetgazdaságban és a hazai hadiiparban rejlő lehetőségek feltárására és kiaknázására.
88. Magyarország számára nagy jelentőséggel bír a NATO és az EU közötti együttműködés erősítése, a felesleges párhuzamosságok kiküszöbölése. A NATO- és EU-tag-ság lehetőséget teremt arra, hogy hazánk szövetségeseivel és partnereivel együttműködésben alakítson ki olyan, a hazai képességfejlesztés prioritásaival összhangban lévő, nemzetközi szinten is hiányzó képességeket, amelyeket önállóan nem lenne képes beszerezni vagy fenntartani. A költséghatékonyság szem előtt tartásával ki kell használni a védelmi képességek nemzetközi együttműködésben történő fejlesztését.

tésében és megosztásában rejlő lehetőségeket. Ebben a regionális védelmi és katonai együttműködésekre, többek között a Visegrádi Négyek és más közép-európai partnerek együttműködésére célszerű elsősorban támaszkodni.

89. A Magyar Honvédségnek egyre nagyobb hangsúlyt kell helyeznie az energiafogyasztás optimalizálására, a megújuló energiaforrások, illetve a környezetbarát és költséghatékony technológiák használatára.

VI. Záró rendelkezések

90. A Stratégiában megfogalmazott iránymutatás figyelembevételével kell kidolgozni a Honvédelmi Minisztérium tervezési irányelveit, szabályzóit és a Magyar Honvédség alacsonyabb szintű stratégiáit, irányelveit, doktrínáit, szabályzatait és terveit.
91. A Stratégia a kormányzati stratégiai irányításról szóló 38/2012. (III. 12.) kormányrendeletben foglaltak alapján Hosszú Távú Koncepcióként kategorizálható. A Stratégia nyomon követése, értékelése és felülvizsgálata a rendeletben meghatározottak szerint történik; végrehajtásáért és felülvizsgálataért a honvédelmi miniszter felelős. Amennyiben számottevő változás következik be Magyarország biztonsági környezetében, a Stratégiában előre jelzett anyagi erőforrások mértékében vagy egyéb más, Magyarország biztonságát érdemben befolyásoló tényezőben, a felülvizsgálatot a legrövidebb időn belül meg kell valósítani.

Honvédelmi Minisztérium

www.hm.gov.hu

<http://www.kormany.hu/hu/honvedelmi-miniszterium>

Honvedelem.hu

www.honvedelem.hu

Magyar Honvédség a Facebook-on

<https://www.facebook.com/magyarhonvedseg>

Magyar Honvédség Youtube csatornája

<http://www.youtube.com/user/amagyarhonvedseg>